

SURDOPEDAGOGIK FAOLIYATDA ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Muhayyo Choriyeva

Qarshi shahar Alohida ta'limga ehtiyoji bo'lgan

kar va zaif eshituvchi bolalar uchun

17-sonli ixtisoslashtirilgan maktab-internati defektolog o'qituvchisi

Abstrakt

Ushbu maqolada surdopedagogik faoliyatda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitish va tarbiyalash jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interaktiv metodlar hamda innovatsion pedagogik yondashuvlarning ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar yordamida ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning bilish faolligini rivojlantirish va ularning ijtimoiy moslashuvini ta'minlash masalalari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: surdopedagogika, zamonaviy ta'lim texnologiyalari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interaktiv metodlar, maxsus ta'lim, inklyuziv ta'lim, eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar, innovatsion yondashuv, multimedia vositalari, korreksion ta'lim.

Kirish

Mamlakatimizda alohida ta'lim ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarni qo'llab-quvvatlash va ularga sifatli ta'lim berish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitish jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Bugungi globallashtirish va raqamlashtirish sharoitida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish surdopedagogik faoliyatning ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Zamonaviy

texnologiyalar o'quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish, muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish va ta'lim jarayonini individuallashtirish imkonini beradi.

Asosiy qism

Surdopedagogik faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari

Surdopedagogika maxsus pedagogikaning bir sohasi bo'lib, eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitish, tarbiyalash va rivojlantirish masalalarini o'rganadi. Bunday bolalarning ta'lim jarayonida vizual qabul qilish imkoniyatlari yuqori bo'lgani sababli ko'rgazmali vositalardan samarali foydalanish muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari aynan shu ehtiyojlarni qondirishga xizmat qiladi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ahamiyati

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) surdopedagogik faoliyatda keng qo'llanilmoqda. Kompyuter dasturlari, elektron darsliklar, multimedia taqdimotlari va mobil ilovalar orqali o'quv materiallarini vizual shaklda taqdim etish mumkin. Bu esa o'quvchilarning mavzuni yaxshiroq o'zlashtirishiga yordam beradi.

Multimedia vositalari yordamida:

- Matn, rasm, animatsiya va videolarni uyg'unlashtirish;
- Labdan o'qish ko'nikmalarini rivojlantirish;
- Nutqni shakllantirish va mustahkamlash;
- Mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirish mumkin.

Interaktiv ta'lim metodlaridan foydalanish

Zamonaviy surdopedagogik faoliyatda interaktiv metodlar muhim o'rin egallaydi. "Aqliy hujum", "Klaster", "Venn diagrammasi", "Baliq skeleti", "Insert" kabi metodlar o'quvchilarning fikrlash faolligini oshiradi. Ushbu metodlar yordamida bolalar dars jarayonida faol ishtirok etadi, o'z fikrlarini ifodalashga va muloqot qilishga o'rganadi.

Interaktiv metodlarning afzalliklari:

- O'quvchilarning darsga qiziqishini oshiradi;
- Mustaqil fikrlashni rivojlantiradi;
- Hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi;
- Bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi.

Inklyuziv ta'lim va innovatsion yondashuvlar

Inklyuziv ta'lim sharoitida zamonaviy texnologiyalar eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarning tengdoshlari bilan birgalikda ta'lim olishiga qulay sharoit yaratadi. Interaktiv doskalar, subtitrlı videomateriallar, eshitish apparatlari bilan moslashtirilgan audio tizimlar va masofaviy ta'lim platformalari ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, individual ta'lim dasturlarini yaratish va o'quvchilarning ehtiyojlariga moslashtirilgan elektron resurslardan foydalanish ularning ta'limdagi muvaffaqiyatini ta'minlaydi.

Zamonaviy texnologiyalarning pedagogik samaradorligi

Zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish natijasida:

- O'quvchilarning bilim darajasi oshadi;
- Nutqiy va kommunikativ kompetensiyalar rivojlanadi;
- Ta'lim jarayoni qiziqarli va samarali tashkil etiladi;
- O'quvchilarning ijtimoiy moslashuvi yaxshilanadi;
- Ta'limning individuallashtirilishi ta'minlanadi.

Bunday texnologiyalar pedagoglarga ham darslarni samarali rejalashtirish va o'quvchilar faoliyatini monitoring qilish imkonini beradi.

Xulosa

Surdopedagogik faoliyatda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarning sifatli ta'lim olishi, nutqiy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interaktiv metodlar va innovatsion pedagogik yondashuvlar ta'lim samaradorligini oshirib, o'quvchilarning faolligi hamda mustaqilligini rivojlantiradi. Kelgusida surdopedagogik amaliyotda zamonaviy texnologiyalardan yanada keng foydalanish ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Po'latova P.M. Maxsus pedagogika. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
2. Mo'minova L.R. Surdopedagogika asoslari. – Toshkent: Fan, 2019.
3. Ayupova M.Y. Maxsus pedagogika va logopediya. – Toshkent: Tafakkur, 2021.
4. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
5. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
6. UNESCO. Inclusive Education and Digital Learning. – Paris, 2021.
7. Hallahan D., Kauffman J. Exceptional Learners: An Introduction to Special Education. – New York: Pearson Education, 2020.
8. Smith J., Tyler N. Introduction to Special Education. – Boston: Pearson, 2019.